

Plan D rytuigen in internationale treinen 1955-1960

D 108 (107)	Holland-Italië Express	Vertrek: 18.17u
1955 zomer	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
	type: ABC (1) C9u AB8u WLAB WLABC D ABC (2)	
	Naar: Chur Rome Milaan Basel SBB Genua	
	Maatschappij: SBB NS NS CIWL CIWL DB FS	
	Opmerkingen: (1): Van 22-5 t.m. 24-6 naar Zurich HB (2): Van 24-6 t.m. 3-9 naar Ventimiglia	
	Wijzigingen: 1955 winter: geheel andere samenstelling zonder Plan D rytuigen 1956 zomer: gelijke rytuigen als zomer '55 maar volgde en diverse eindbestemmingen gewijzigd. WLABC werd WLAS 1957 zomer: Plan D A vervangen door FS AB 1959 zomer: Plan D vervallen, trein bestaat nu uit B (plan N), WLAB, WLAs, stalen D, B (plan N), AB (plan K) en een Italiaanse AB.	

D 133 (D 136)	Den Haag-Basel (loopt 1x per week in vakanties)	Vertrek: 19.27u
1955 zomer	Route Nederland: Den Haag - Maastricht - Vise	
	type: CD C9u (f) C9u AB8u AB8u	
	Naar: Basel SBB	
	Maatschappij: SNCF NS NS NS NS NS	
	Opmerkingen: Loopt op vrijdag en zaterdag (op zaterdag alles SNCF materieel)	
	Wijzigingen: 1956 zomer: voorop extra WR tot Maastricht, in '57 weer vervallen 1957 zomer: treinumnummer D 139 (D 138), loopt voortaan alleen op vrijdagen 1958 zomer: 4x B9u en 1x AB plan K (plan D A vervallen) 1959 zomer: Loopt voortaan op zaterdag (zondag retour): Stalen D, AB (plan K), B9u, WR, 3x B9u (2 facultatief). Alle NS behalve WR (CIWL) 1960 zomer: 5x B9u facultatief, 2x B9u, WR (CIWL), AB (plan K), stalen D 1962 zomer: De trein is vervallen	

D 135 (D 134)	Den Haag-Basel-Genua	Vertrek: 10.03u
1957 zomer	Route Nederland: Den Haag - Maastricht - Vise	
	type: B A WR A9u B10 D	
	Naar: Genua (1) Basel SBB	
	Maatschappij: FS FS CIWL NS NS SNCF	
	Opmerkingen: (1): Van 28-6 t.m. 27-9 bestemming Pisa	
	Wijzigingen: 1959 zomer: Het NS B10 rytuig wordt een Plan D B en er lopen facultatief nog twee extra van deze NS B's.	
D 135 (D 134)	Den Haag-Basel SBB	Vertrek: 10.03u
1960 zomer	Route Nederland: Den Haag - Maastricht - Vise	
	type: 4x B (1) B AB WR A8u B B9u (2) B9u (2) D	
	Naar: Maastricht Pisa Basel SBB	
	Maatschappij: NS FS FS CIWL NS SBB NS NS SNCF	
	Opmerkingen: (1): binnenlands materieel (plan E) (2): Facultatief op zaterdag en zondag	
	Wijzigingen: 1962 zomer: Het 2e rytuig wordt A, WR wordt NS WRD , plan D A en SNCF D vervallen	

PD 144 (PD 117)	"Etoile du Nord"	Vertrek: 15.30u
1955 zomer	Route Nederland: Amsterdam - Rotterdam - Roosendaal - Essen	
	type: C AB AB C9u SAK SB D	
	Naar: Brussel Zuid Parijs Noord	
	Maatschappij: SNCB SNCF SNCF NS CIWL CIWL SNCF	
	Opmerkingen: Liep niet meer in 1957, vervangen door TEE dieselmaterieel	

D 391 (D 392)	"Harz Expres" (loopt alleen in zomervakantie)	Vertrek: 18.48u
1957 zomer	Route Nederland: Hoek van Holland - Utrecht - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal	
	type: B10 (1) AB (1) B10 (3) WR AB A8u B AB B9 (2) AB (2) D	
	Naar: Hamburg Altona Hannover Berlijn Goslar Bad Harzburg	
	Maatschappij: NS/DB NS/DB NS CIWL DR NS DB DB NS NS/DB	
	Opmerkingen: (1): Alleen van 11-7 t.m. 24-8 op donderdag (NS) en zaterdag (DB). NS zet "bolkop" rytuigen in (ex C en ex ABC). (2): Alleen zondag en dinsdag facultatief voor Hotelplan. NS zet C 7151-'60 en ex ABC "bolkop" rytuig in. (3): NS C 7111-7119 "bolkop". In 1958 NS C 7101-'05 "ovalen ramer"	
	Wijzigingen: 1958 zomer: 1e en 2e rytuig gesteld door NS, extra AB naar Osnabrück (DB) ervoor. NS A8u gaat naar Bad Harzburg 8e en 10e rytuig vervallen, 9e en 11e door DB gesteld. 1959 zomer: De Harz Express is voortaan D 291 (292) in gewijzigde samenstelling. Alle rytuigen zijn van DB behalve de AB naar Berlijn (DR) 1960 zomer: De AB naar Berlijn is een B geworden en wordt om beurten door de DR en NS gesteld (bij NS Bd9u)	

D 252 (D 251)	"Austria Expres"	Vertrek: 18.56u
1956 zomer	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
	type: WR WLAB AB B9u WLAB AB AB D B AB	
	Naar: Keulen Passau Wenen Rijeka Salzburg Bad Aussee Graz Innsbrück	
	Maatschappij: CIWL DSG OBB NS CIWL OBB OBB OBB OBB	
	Wijzigingen: 1957 zomer: geheel gewijzigd, geen plan D meer maar wel een NS AB naar Wenen (ex NS ABC 7302-'08 "bolkop") 1959 zomer: Plan D B naar Ancona, in 1960 door FS gesteld (geen plan D meer)	

Opmerkingen bij de tabel:
De **vetgedrukte** rytuigen zijn plan D rytuigen. De treinen zijn vermeld vanaf het eerste jaar dat er een plan D rytuig in loopt. In enkele gevallen is vanwege vele wijzigingen ook de samenstelling in latere jaren weergegeven. Voor de meeste zijn alleen de wijzigingen tegenover voorgaande jaren vermeld. Vanaf de zomer van 1956 is internationaal de 3e klasse vervallen. ABC rytuigen werden AB, een AB een B en C en B.
Als basis zijn de voorschriften (VRM) gebruikt voor de jaren 1954-1960 en '62. In deze jaren liepen de meeste plan D rytuigen in internationaal verkeer. Er is met name naar de zomer inzetten gebruikt (uitgezonderd winter 1955). In de winter liepen er minder treinen en waren ze veelal anders van samenstelling. In de voorschriften zijn de aanduidingen van de rytuigen in de loop der jaren wat gewijzigd, uit oogpunt van leesbaarheid zijn de verkortingen aangehouden zoals ze in

Afkortingen maatschappijen

- DB Deutsche Bundesbahn (West Duitsland)
- DR Deutsche Reichsbahn (Oost Duitsland)
- DSG Deutsche Speisewagen Gesellschaft
- DSB Deense spoorwegen
- FS Italiaanse spoorwegen
- CIWL Compagnie internationales des Wagons List
- CFF Luxemburgse spoorwegen
- BBO Oostenrijkse spoorwegen
- SNCF Franse spoorwegen

Legenda afkortingen materieel

Alleen bij NS materieel is het aantal coupe's aangegeven in de VRM

- A 1e klasse
- B 2e klasse
- Bc 2e klasse rytuig met couchette (slaapbanken), bij NS plan N.
- C 3e klasse
- D Vierassige bagagewagen, bij NS "stalen D" vierdeurs D 7601-'05
- D5 Vierassige bagagewagen NS "stalen D" zesdeurs D 7621-'25
- WL Slaaprytuig
- WR Restauratierytuig
- RD (WRD) Restauratierytuig met bagagruimte Plan D

- P Vierassig postrytuig met vouwbalgen en zijgang (bij NS P 7901-'03)
- AB8u (A9u) Plan D AB doorgangsrytuig met 8 coupe's
- C9u (B9u) Plan D C doorgangsrytuig met 9 coupe's
- B10 2e klasse met 10 coupe's (NS B 7111-'19 "bolkop")
- SAK Salonrytuig 1e klasse met keuken
- (z) Loopt niet op zon- en feestdagen
- (f) Facultatief, loopt bij behoefte

D 302 (D 301)	Amsterdam - Wenen	Vertrek: 10.48u
1955	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
winter	type: BC (1) AB8u C9u C9u D	
	Naar: Frankfurt am. M. Wenen	
	Maatschappij: DB NS NS NS DB	
	Opmerkingen: (1): Facultatief (alleen in 1955).	
	Wijzigingen: 1956 zomer: beide C9u vervangen door B10 serie NS 7111-7119 "bolkop". D door OBB gesteld 1957 zomer: weer 2x plan D C9u, volgorde omgekeerd 1958 zomer: D door OBB, 3e NS B9u erbij, extra B (DB) en WR (DSG) naar Nurnberg erbij 1959 zomer: als '58, D door NS, extra AB (DB) naar Nurnberg 1960 zomer: trein krijgt een naam en wordt uitgebreid als hieronder afgebeeld: "Wien-Holland Expres"	Vertrek: 13.07u
D 302 (D 301)	Amsterdam - Arnhem - Emmerich	Vertrek: 13.07u
1960	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
zomer	type: D (1) D B9u B9u B9u A8u B AB WR	
	Naar: Milaan Wenen Nürnberg Würzburg	
	Maatschappij: DB NS NS NS NS NS DB DB DSG	
	Opmerkingen: (1): Facultatief voor kuikenvervoer	
	Wijzigingen: 1962 zomer: De trein bestaat geheel uit DB en OBB materieel	

D 308 (307)	Amsterdam - Italië	Vertrek: 18.48u
1955	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
zomer	type: ABC (3) BC D WLBC C (1) AB8u (2) C9u BC	
	Naar: Venetië Graz München St. V Ancona (1-7 t.m. 9-9) München (overige) Innsbruck	
	Maatschappij: NS OBB DB CIWL OBB NS NS OBB	
	Opmerkingen: (1): Van 1-7 t.m. 9-9 (2): Als B ingezet (3): NS "bolkop" ABC 7302-08, in winter door DB gesteld	
	Wijzigingen: 1957 van 28-6 t.m. 14-9: Volgorde en bestemmingen gewijzigd. 1e rijtuig naar Trieste en gesteld door FS Extra NS B9u naar Klagenfurt, 5e rijtuig wordt DB Bc naar München.	
D 308 (307)	Amsterdam - Italië	Vertrek: 17.50u
1958	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
zomer	type: WLAB Bc (1) D A8u B9u AB B9u AB (2)	
	Naar: München Ancona (27-6 t.m. 26-9) München (overige) Innsbruck Klagenfurt Trieste	
	Maatschappij: CIWL DB DB NS NS OBB NS NS	
	Opmerkingen: (1): met ligplaatsen tussen Krefeld-München (2): NS plan K (vanaf '59 naar Graz)	
	Wijzigingen: 1959, '60 zomer: NS plan D A en B naar Ancona vervangen door B naar München (DB) en B naar Bad Aussee (OBB). 1962 zomer: B naar München wordt AB naar Ancona (FS), B9u klagenfurt verval (geen plan D meer aanwezig)	

D 508 (D 507)	"Schweizer Nachtexpress" (loopt alleen in zomer)	Vertrek: 19.50u
1955	Route Nederland: Amsterdam - Arnhem - Emmerich	
zomer	type: BC C9u AB8u WLABC P (z) D	
	Naar: Konstanz Interlaken Basel SBB Keulen Duisburg	
	Maatschappij: DB NS NS CIWL DB DB	
	Wijzigingen: 1956 zomer: D aan andere zijde trein geplaatst. 1957 zomer: P vervallen 1958 zomer: Treinnummer D-608, loopt alleen op vrijdag en zaterdag van 6-6 t.m. 27-9 Plan D A8u vervangen door plan K AB. Op zaterdag geen NS materieel maar SBB / BLS / DB behalve D. 1959 zomer: trein opgeheven	

D 752 (D 751)	Hoek van Holland - Basel (loopt alleen in zomer)	Vertrek: 18.27u
1955	Route Nederland: Hoek van Holland - Venlo - Keulen	
zomer	type: ABC WLABC D C BC BC RD	
	Naar: Genua Basel SBB Konstanz Venlo	
	Maatschappij: FS CIWL DB DB DB NS	
	Opmerkingen: RD liep alleen in de zomer van 1955 en werd vervangen door een DSG slaaprijtuig (WL)	
	Wijzigingen: 1959 zomer: samenstelling is inmiddels gewijzigd met facultatief NS B9u naar Basel 1960 zomer: trein krijgt naam "Basel-Hoek express" echter geen Plan D rijtuigen meer ingezet	

D 171 (D 172)	"Nord-West Expres" (loopt alleen in zomer van 1954 op zaterdag 24-7, 31-7, 7-8, 14-8)	
1954	Route Nederland: Hoek van Holland - Utrecht - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal	
hoogzomer	type: WR C9u C9u C9u AB8u C WLABC (f) WLABC AB8u C9u D	
	Naar: Odz Hamburg Hbf Grossebrode Kopenhagen Grossebrode	
zaterdag trein	Maatschappij: CIWL DB CIWL CIWL NS DB CIWL CIWL NS NS DB	

D 171 (D 172) 1954 zomer	"Nord-West Expres" (reguliere zomer samenstelling)	Vertrek: 19.15u									
Route Nederland:	Hoek van Holland - Utrecht - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal (Tussen Ut - Odz loc aan andere zijde)										
type:	WR	C	WLABC (f)	WLABC	AB8u	C9u	D	ABC	C (2)	D (1)	P (z)
Naar:	Odz	Grossenbrode	Kopenhagen				Grossenbrode	Bad Harzburg	Braunschweig	Herford	Osna-brück
Maatschappij:	CIWL	DB	CIWL	CIWL	NS	NS	DB	DB	DB	DB	NS
Opmerkingen:	(1): Voor gealleerde post (2): Van 12-6 t.m. 12-9										
Wijzigingen:	1955 winter: zonder 2e en 3e rijtuig, diverse eindbestemmingen gewijzigd 1956 zomer: volgde rijtuigen gewijzigd. 7e en 8e rijtuig vertrek uit Amsterdam (naar Grossenbrode), achterop extra A en B naar Hamburg. P loopt niet van 13-7 t.m. 6-8										

D 171 (D 172) 1957 zomer	"Nord-West Expres"	Vertrek: 18.50u (Hld), 19.29u (Asd)									
Route Nederland:	Hoek van Holland - Utrecht - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal										
type:	AB	B	WLAB (f)	WLAB	AB	B9u	B	D	WR (2)	D (1)	P (z)
Naar:	Grossenbrode		Kopenhagen				Grossenbrode		Osna-brück	Lohne	Osna-brück
Maatschappij:	DB	DB	CIWL	CIWL	DSB	NS	DB	DB	CIWL	DB	NS
Opmerkingen:	(1): Voor gealleerde post, loopt alleen op zon- en feestdagen i.p.v. P (2): Tussen Oldenzaal en Osnabrück buiten gebruik Eerste twee rijtuigen afkomstig uit Amsterdam, in Amersfoort aangehaakt (loc al in Utrecht aan andere zijde trein geplaatst) Van 20-6 t.m. 3-8 rijtuigvolgorde beperkt gewijzigd, extra NS B10 (NS B 7111-7119) naar Grossenbrode. P en D vervallen.										
Wijzigingen:	1958 zomer: geen plan D meer; 5e rijtuig wordt NS plan N (ligplaatsen tussen Odz - Gedser), het 6e wordt plan K. Er komt een 2e B (DB) naar Grossenbrode en voor de WR loopt een extra plan K naar Berlijn. De D naar Lohne vervalt. 1960 zomer: Er lopen twee NS B9u facultatief naar Hannover en Grossenbrode. De samenstelling van de trein is inmiddels geheel gewijzigd.										

D 171 (D 172) 1962 zomer	"Nord-West Expres"	Vertrek: 19.12u (Hld), 20.00u (Asd)													
Route Nederland:	Hoek van Holland - Utrecht - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal														
type:	WR (1)	Bc (2)	WLAB	B9u (3)	AB (4)	D	B9u (f)	B9u	AB (4)	Bc	WLAB	WL (f)	AB (4)	B9u (3)	P (z)
Naar:	Osnabrück	Berlijn	Moskau	Warschau	Grossenbrode			Kopenhagen			Grossenbrode		Osna-brück		
Maatschappij:	CIWL	DR	SZD	NS	NS	NS	NS/DB	NS	NS	NS	CIWL	CIWL	NS	NS	NS
Opmerkingen:	(1): Alleen binnen Nederland in dienst (2): Alleen van 7-7 t.m. 2-9. Ingericht als ligrijtuig voor Oldenzaal-Berlijn (3): Alleen van 6-7 t.m. 31-8 (4): NS plan K rijtuig														
Wijzigingen:	1964 zomer: B naar Warschau door DR gesteld, D door DB gesteld, extra NS A8u achter 2x B9u. Eindpunt Grossenbrode wordt Puttgarden														

D 271 (D 272) 1954 zomer	Hoek van Holland - Hannover (versterking Nord-West Expres)	vertrek 19.40u					
Route Nederland:	Hoek van Holland - Utrecht - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal						
type:	RD (1)	AB8u	C9u	C9u	ABC	C	P (z)
Naar:	Hannover				Bad Harzburg	Braunschweig	Osna-brück
Maatschappij:	NS	NS	NS	NS	DB	DB	NS
Opmerkingen:	(1): Restauratie afdeling alleen bediend tot Oldenzaal						
Wijzigingen:	1954 zomer: treinnummer nog D-471, loopt alleen op zaterdag van 24-7 t.m. 14-8, latere jaren alle dagen. 1956 zomer: Plan D RD vervangen door D, 5e rijtuig naar Berlijn, 6e vervangen door WR naar Osnabrück 1957 / '58 zomer: beide C9u vervangen door B10 serie NS 7111-7119 "bolkop" 1959 zomer: de trein wordt opgeheven.						

D 191 (D 192) 1955 zomer	"Holland - Scandinavië Expres"	Vertrek gecombineerd te Amersfoort: 8.39u								
Route Nederland:	Hoek van Holland / Amsterdam - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal									
type:	ABC	ABC (2)	C	AB	WR	ABC	D5	ABC	BC	C9u (1)
Naar:	Berlijn	Bad Harzburg	Grossenbrode			Stock-holm	Kopenhagen		Grossenbrode	
Maatschappij:	DR	DB	DB	DB	CIWL	DB/SJ	NS	DSB	DB	NS
Opmerkingen:	Laatste 3 rijtuigen vertrekken in Amsterdam (met een D tot Amf), samenvoegen in Amersfoort (1): Van 3-6 t.m. 3-9 (2): Niet van 30-6 t.m. 3-9									
Wijzigingen:	1955 winter: geen plan D; NS C9u wordt DB BC. 3e rijtuig wordt BC, 4e en 9e worden ABC. Div. bestemmingen gewijzigd 1956 zomer: trein gelijk maar zonder plan D rijtuig. Van 30-6 t.m. 8-9 volgorde gewijzigd. Extra NS plan D B facultatief naar Grossenbrode 1957 zomer: trein gelijk, Plan D rijtuig B9u facultatief door NS/DSB. Van 29-6 t.m. 7-9 volgorde gewijzigd. Extra NS B 7111-7119 (Bolkop) naar Grossenbrode 1958 zomer: geen plan D. De AB naar Stockholm (DB/SJ) door NS plan K vervangen. 1959 zomer: B9u naar Kopenhagen, in vakantie extra B9u naar Grossenbrode 1960 zomer: Plan D alleen nog als B9u facultatief naar Kopenhagen									

D 191 (D 192) 1962 zomer	"Holland - Scandinavië Expres"	Vertrek gecombineerd te Hengelo: 9.57u									
Route Nederland:	Hoek van Holland / Amsterdam - Amersfoort - Hengelo - Oldenzaal										
type:	B9u (f)	B9u (f)	B (1)	A	WR	AB (2)	D5	B9u (f)	B9u	AB (2)	AB (f)
Naar:	Grossenbrode					Stock-holm	Kopenhagen			Grossenbrode	
Maatschappij:	NS/DB	NS/DB	DB	DB	CIWL	NS	NS	NS/DSB	NS	NS (3)	DB
Opmerkingen:	Laatste 2 rijtuigen bijgeplaatst in Hengelo (1): van 6-7 t.m. 1-9 twee Bd rijtuigen (2): NS plan K rijtuig (3): van 6-7 t.m. 1-9 gesteld door DSB. Tevens extra B naar Grossenbrode achterop (DB)										
Wijzigingen:	1964 zomer: 3e en 4e gesteld door NS (beide Plan D), achterop extra NS B9u naar Grossenbrode (totaal 7x Plan D)										